گوڵنارەکانی شوێنێ
لە
باخچەکانی ئاراوگەدا

بەشی هەشتەم

هەندرێن

20

چەند کەسێک لەناو فارگۆنەکەدا بەدەم رەوتی میترۆیەکەوە خەو دەیبردنەوە و ئەو سێ کیژە سوێدیەی کە لە بەرانبەرم دانیشتبوون باسی کێشەی زوو لە خەو هەستانی بەیانیان دەکرد. نیگایەکانی منیش هەدادان بەناو دۆڵ و هەڵەتەکانی چیای کۆسرەتدا هەڵەتە دەبوون. ئاوی زێیە تەزیوەکەی شارۆچکەی "دوکان"، دوای ئەو مەلەوانیە خۆشە، گەرمای جەستەی من و حەمە عەباسی سڕکردبوو، بۆیە لە دکتۆر ئازاد و موتەلیب سوکەڵەتر بووین. دوای تێپەڕین لە پێدەشتەکەی دوای شارۆچکەی "دوکان"، لە بناری چیای هەیبەت سوڵتان، بەدیوی دەشتی بتوێنەوە، دیمەنی ئەو گوێدرێژەی کە لەناو رانە مەڕەکەدا بە تێڕامانێکەوە سەیری ئۆتۆمبیلە خێرایەکانی سەر شەقامەکەی دەکرد، نیگایەکانی منیان پەلکێشدەکرد. دیمانەی ئەو رۆژەم بەیاد هاتەوە، کە بەرەو رووی شوانەکە و مێگەلی مەڕەکە چووم، دوو کوڕی هەرزەکار بە رادیۆی ملیانەوە بەرەو رووم هاتن. شوانەکە دەیویست لەگەڵ ئەو گوێدرێژە وێنە بگرم، کە دەستی لە ملی کردبوو.

وێنەی ئەو شوانە و هەندرێن بە خۆی و کەرە مۆدیل 2000ەکەیەوە، بنار شاخی هەیبەت سوڵتان، بە دیوی چنارۆکەوە، هاوینی 2005

– "ئەو کەرە مۆدیلی 2000 ە لەگەڵ ئەوە رەسم بگرە. ئەویتر مۆدیلی کەونە". شوانەکە بەدەم خەندەیەکی هی دڵییەوە، دەنگی گۆرانی رادیۆیەکەی بەرزدەکردەوە و ئەو قسانەی دەکرد. ئەوکات بیرم لەوە دەکردەوە کە چۆن ئۆتۆمبیل و مەکینە، وەک رەنگدانەوەیەک لەو واقیعە ئاگایی ئەو کورە شوانەی داگیرکردووە. مۆدێل بۆتە هاوردەیەک دیاردەکانی ژیان پێناسەدەکات. بەهەمەحاڵ، لەبەر دڵی ئەو شوانە ژیکەلە چەند وێنەیەکم لەگەڵ ئەو گوێدرێژە گرت، کە بە واتای ئەو، تاکوو ئەگەر کەسێکی تر ئەو گوێدرێژە مۆدێل 2000 ببینی، سەری بەرز بکاتەوە. پرسیار و شێوەی قسەکانی ئەو دوو کورە شوانە، کاتیان لە بیر دەبردمەوە. بەڵام رێگایەکانی من بە بڕیاری کاتەوە گرێدرابوون.

کاتێک بەسەر پلیکانەکان بەرەو مێزەکەی تەنیشت ئەو حەوزەی کە دڵۆپ دڵۆپ ئاوی ئەو کانییەی گلدەدایەوە سەردەکەوتین، ئەو وێنەگەلە جوانانەم بەیاد دەهاتنەوە کە مەسعود موحەمەد لە "گەشتی ژیانم" دا، لە باسکردنی چنارۆکدا نمایشیاندەکات. کاتێک کە ئەو ژیاننامەی مەسعود موحەمەدم دەخوێندەوە، لەگەڵ هەر دێر و کۆپلەیەکدا دیمەنێکی چنارۆک زەینی دەتەنیمەوە.

شنەبایەکی فێنک لەو حەوزەی کە ئاوە ساردەکەی بە لێوارەکانیدا دەڕژا، جەستەی ئارەقاوی ئێمەی ختۆکەدەدا. چنارۆک لە ئامێزی هەیبەت سوڵتانەوە، بە هێمنی بەسەر دۆڵ و پێدەشت و چیای کۆسرەتتدا دەڕوانێت. کەپرەکانی چنارۆک بە سادەیی وەک هەیوانێک خۆیان بە بەرۆکی ئەو چیایە هەڵواسیووە. هەڵمژینی بۆنی ئەو خاکەی کە بەدەم رژانی ئاوی حەوزەکەوە تەڕ دەبوو، دیمەنی شاخ و پێدەشتە دڵڕفێنەکان و بۆنی کەبابی سوتاوی چێشتخانەکە، مگجێزی خواردنی مشتوماڵ دەکردین. لەو ئێوارەیەدا بۆ یەکمجار لە چێژی سروشتی ئەو کەبابانەی کە خواردم، تێر نەدەبووم. دواجار خواردنی ئەو هەموو کەبابە بوو بە مەتەڵ و پێکەنینی نێوان موتەلیب و حەمە عەباس و دکتۆر ئازاد بەسەر منەوە. بەمجۆرە چنارۆک دەبێتە ئەو شوێنە، کە لە هەر دیمانەیەکدا شوێنپێیەکەی درەوشاوەتر دەبێت.

میترۆیەکە لە وێستگەی "سۆدەرمالم" راوەستا و بەناو ئاپۆرەی ئەو خەڵکەدا کە بەسەر پلیکانە کارەباییەکە سەرکەوتم. ئەوکات لەسەر تۆقەڵەی هەیبەت سوڵتانەوە شاری کۆیە لەناو مژی ئێوارەدا راکشابوو. بەدەم پیاسەی شەقامی "یۆت گاتان"ەوە، نیگایەکانی تاراوگە وەک سێبەرێک، بە دیمەنی ئێوارەگرتووی چیای باواجیدا دەئاڵان. ئەوکاتەی حەمە عەباس ئاماژەی بۆ شوێنانەکانی سەر ئەو شەقامە دەکرد، کە لە رۆژگاری پێشمەرگایەتیدا، شەوانە یان لە کاتی بەرەبەیانیاندا کە لێیەوە دەپەڕینەوە. بەڵام لەناو تاریکی ئەو ئێوارە درەنگەدا، شوێنپێیەکانی ئەو رۆژگارە، لە شوێنێکی تر بوون و نیگایەکانم نەیاندەچنییەوە. لە جامە کراوەکەی ئۆتۆمبێلەکەی دکتۆر ئازادەوە، بۆنی تەپوتۆزی شەقامەکانی هەولێر بەناو سینەماندا شەپۆڵیاندەدا. لەو کۆڵانەی کە ئاوەڕۆی چڵکاوی ماڵەکان داپۆشیبوون، موتەلیب و ئازاد بەجێیان هێشتم.

لەگەڵ کردنەوەی دەرگای ژوورەکەم، هەناسەم پڕدەبوو لە بۆنی تاراوگە و شوێنپێی ماڵە تاڵانکراوەکانی یادەوەری.

"خۆر لەو وەستانە غەیبەدا دەتەقێتەوە. تۆ مەوەستە ئەی گلگامش!
چاوەڕێ مەبە ئەی گلگامش بەو کۆچەوە لەم نەخشە نەبینراوەدا
لەسەر با-_ ەوە کات بەرەو دۆڵی نەمرێتییەکەی راکێشە...
سەخۆشەکان دوا بوتڵەکانیان بەسەر بیرەوەرییەکانمدا هەڵدەدەن و
هەتاویش لەسەر سپێدەیەک یەخەی دوورگەکان رادەکێشێ.

لەناو خۆمدا دەڕۆیمەوە و ڕۆژهەڵات وەک بخوورێک لەسەر دوورگەکانی تاراوگە دادەگیرسێنم و شەویش بەرانبەر تاریکی خۆی رادەسێنم...
هەڵچوویەک لەمدیو رۆخی دونیا بە قووڕگە نەخۆشەکەی نیتشە
بەرانبەر شەپۆڵە رەشبینییەکانی مێژوو، مەرگی خوای دەخوێندەوە.
چیایەکان دەبنە گورگ و بە لوورە لوور سەر لە دوای هەنگاوەکانم دەنێن،
شارەکانیش بە هەناسەی ئاسنینیانەوە روحم داخدەکەن." (سکاندیناڤیا...)

21

قاژە قاژی ئەو قەلەڕەشەی کە لەسەر بالکۆنی ئەمدیوی پەنجەرەی ماڵەکەمدا لە دەست باڵندەکانی تر هەراسانببوو، وەک ئەوەی بە دەنووکەکانی پەلکێشم بکا، خەونەکەی ئەو بەیانییە بە باران تەڕبووەی ستۆکهۆلم گەمارۆدەدام. بە جەستەیەک لە وڕێنە بێدار بوومەوە. لەوێش بانگی مەلایەکانی ئەو مزگەوتانەی کە دەورووبەری ماڵەوەیان گەمارۆدابوو، لەناو بێدەنگی کازیوەدا دەنگیاندەدایەوە و تێکەڵاوی یەکتر دەبوون. کاتێک هەستامەوە، کات هێشتا زوو بوو بۆ بەڕێکەوتن بەرەو "ئیبراهیم خەلیل". پێشتر لەبەر بێداربوونەوەی سەر لە بەیانی بەدەم بانگدانی ئەو هەموو مزگەوتەوە، سەربانیم تەرککردبوو. بەڵام بە یادی خەوە خۆشەکانی رۆژگاری رابردوو و زارۆکایەتی، دەمویست بە سەرخەوێکی سەربانی ماڵەکەمان، ماڵئاوایی لە هەولێر بکەم، بخەوم. دایکم و خوشکەزایەکانم: هێرۆ، کافۆکە و چاوەڕێی، بەدەم زیندەخەویانەوە، دەیانگوت: "ئەتو لۆ هەستایەوە، ئەو مەلایانە دەنگیان خۆشە، ئەمە راهاتینە."

بانگی یەک لە دوای یەکی مەلایەکانی مزگەوت، نیگەرانی سەفەری ئەو رێگایە درێژەی کە دەبوو پاش کەمێک بیگرمەبەر، بە بیر هێنامەوە، خەوەکەیان بە تاڵانبردم.

"ئەی ئەستێرەکان لێرە لەم ئاسمانی تاراوگەیەدا،
پەنایەک وەرگرن.
مخابن ئەی یەستێرەکان، مخابن!

بەدیار ئەو سەردوولکانەی دایکم زارێ و خوشکم و کیژەکانییەوە، نەمتوانی بەو نانە تیرییە دوا نانی بەیانی بخۆم. یەکێک لە جووتە کۆترەکەی سەر هێلانەی ناو کولانەکە دوای گمەیەک بەرەو سەفەری ئاسمان لە شەقەی باڵیدەدا. لەبەر دەرگای حەوشەی ماڵەوەدا، فرمێسکە میهرەبانەکانی دایکم و خوشکم و منداڵەکانی بەسەر روحمدا دەچۆڕانەوە و نیگایەکانیشم بەناو یادەوەریمدا باڵیاندەگرت. هەولێر بە چاوی خەواڵووەوە چاوەڕوانی گەرما و ماشێنە شێتەکانی دەکرد و قەڵاتیش وەک سێبەرێکی بێدەنگ لەناو هەولێردا هەڵچوو بوو و بە چڕی لە بۆشاییەکانی ناخی منیان دەڕوانی.

وەک مێژوو ئەم تەرمە کوژراوانە جێدێڵم.
گۆڕەکان بە چی رۆژوویان بشکێنن؟
منداڵەکانیش لە قوتابخانە دێنەوە و
لەبەردەم "منارەی چۆلی"دا، سروودی "ئەی رەقیب" بە گوێی مانگایەکی برسیدا دەچرپێنن.

هەندرێن و بەرەڤان ، ئەم وێنەیە پاڵ شاخەکەی بەر دەرگای کۆنی باهدینانە کە بەهەڵکۆڵین دروستکراوە، دەستێک بەرجەستە دەکاتەوە، ئامێدی هاوینی 2005.

نیگایەکان بەدەم رێگاوە بەرەو دهۆکەوە، لە دەڤەرەکانی تاراوگەدا هەڵەتە دەبوون. لە چاوەڕوانی نەهاتنی بەرەڤانی هاورێمدا، تەماشاکردنی ئاسایشەکانی دهۆک بێزاریاندەکردم. دواجار ناچار بووم رووبەڕوویان ببمەوە. بەدەم مشتومڕی نێوان من و ئاسایشی دهۆکەوە، بەرەڤان دەرکەوت و ئاسایشەکانیش بە دڵنیابوون لە تێرۆریست نەبوونی من، بێکار لەسەر شەقامەکانی دهۆک مانەوە. بەرەڤان بەرەو "ئیبراهیم خەلیل" و سەفەری وڵاتی دووەمی تاراوگە بە ماشێنەکەی هەڵیگرتم. لەوبەری "پردی دەلال"ەوە، بەدەم ماڵئاواییکردن لە بەرەڤان، ئاوڕێکم لە رووباری "خاپور" دایەوە. موسافیرەکان لەبەردەم ئەو کونەی، کە پاسەوانی بازگەکە لەمدیو دیوارەکەوە بە فیزەوە سەیری پاسەپۆرەتەکانیانی دەکرد، کۆببوونەوە و منیش بە جەستەیەک لە ژان بەناو بیرۆکەکانی شاعیری پۆلۆنی برۆدسکیدا رۆدەچووم. برۆدسکی دەیگوت: ئاستەنگی نووسەر لە تاراوگەدا ئەوەیە، کە بە شێوەیەکی نەخۆشانە جەغت لەسەر " نیگایە مەزنەکان" دەکاتەوە. ئەو نیگایە مەزنانەش، مانای ئەو دوژمنانە دەگەیەنن کە لە دواجاردا پێکڕا بوون بە دژی نووسەر و تا سەر سنوورەکان راویاننا. کاتیش، وەک بەیادهاتنەوەکانی من بەسەر بڵێسەی هەتاوەکەدا، دادەڕما .

” باوەش بە زمانێک دەکەم، لاواندنەوەکانم بۆ ناگێڕتەوە،

لەو رامانە بێدەنگەدا هەناسەكانت سستدەبنەوە. سەرت بخە سەر پەلكی گوڵە "مەریوانە"یەک كە بە پرشنگی لاوێتییەكەی لەسەر چینی بۆشاییەكدا، هێور ... هێور، مرازی كیژە قەیرەكانی دەلاواندەوە." (سكاندیناڤیا...)

لەناو قووڵپی ئەو هزراندنانەوە ویستم بە واتایەک لە بوونگەرایی، روانگەكەی برۆدسكی لەمەڕ تاروگە، ئاوەڵاتر بكەمەوە. كە ئاوڕم لە چیایەكان دایەوە، بە خۆم وت: سەرتاپای ژیان جۆرێكە لە كەڵەكەكردنی داستانەكان و دواجاریش مرۆڤ، بۆ ئەوەی لەبەرانبەر تاراوگەی بوون و چرپەكانی مەرگدا، شوێنپێیەكانی بەسەر شوێن پەرژ بكاتەوە، هەوڵدەدا داستانەكەی بۆ خۆی و ئەویتر، بگێڕێتەوە. كەواتە ئەوە زمانە، بۆ ئەوەی ژیان بلەرێنێتەوە، بەرۆكی یادەوەریی دەگرێ و داستانە چكۆڵە و جودایەكانی دەگێڕێتەوە.

لێرەوە تێگەیشتم، كە پشكۆیەكانی یادەوەری بە فرمێسكەكانی من خامۆش نابنەوە. هەناسەی گوڵنارەكانی شوێنپێی، رۆحم فێنک ناكەنەوە: ئێرە بۆنی نامۆیی لێدێت و ئەوێش بۆنی سەهەندەیی. لەگەڵ هەر ئاوڕدانەوەیەک، نامۆیی نیگایەكانیان دەتەنیمەوە. ماڵ و پانتاییەكانی وڵات، ئەو شوێنە نەبوون كە من خەونم پێوەیان دەبینی. خەیاڵاندنی گەڕانەوە لەوێوە بۆ ئێرە، بە گومان و پرسیار گەمارۆیان دەدام.

لەگەڵ بەجێهێشتنی بازگەی "ئیبراهیم خەلیل" و سنووری كوردستان، كە سنوورێكیش نییە، لووتكەكانیش لە دوامەوە لەمدیو غوباری هەتاوەوە لە رامان دەبوورانەوە. شەپۆڵە وردیلەكانی "خاپور" بەدەم رەوتە مەلوولەكانیانەوە لەژێر هەتاوی ئەو نیوەڕۆیەدا دەدرەوشانەوە و، كۆچی نیگای تاراوگەی یادەوەری لاویەتی و پاییزیی منیش، وەک دووڕییانێک لێكجودادەبوونەوە.

گوڵناریش هێورانە:
هەوەسی روانینە.

جەندرمەكانی ئەتاتورک، ناسكەنان لە گوندێكی لە خەوماودا هەڵدەگرن و لە سپێدەیەكدا بە بەرچاوی "ژەنگار"دا تاوسێک سەردەبڕن.
خێرابە خاپور، خێرابە ... خێرا...!
ئەو خێڵە دیلانە نابەلەدن رێبەریان بكە.

سڵاو، ئەی تاراوگە، سڵاو...!
ماڵئاوا، ئەی تاراوگەی وڵات، ماڵئاوا...!

مانگی 8 و 9ی 2005
ستكهۆلم/سوێد